

Právní rozbor k odvolání dozorčí komise České televize

Tento právní rozbor je zpracován pro potřeby jednání Stálé komise Senátu pro sdělovací prostředky konaném dne 18. 11. 2020 týkající se odvolání dozorčí komise České televize.

Rada České televize rozhodla většinou hlasů dne 11. 11. 2020 o odvolání dozorčí komise. Z hlediska posouzení, zda měla Rada České televize (dále jen „Rada ČT“) zákonnou pravomoc odvolat dozorčí komisi, jsou důležitá následující ustanovení zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi:

„§ 8

(1) Do působnosti Rady náleží:

k) zřizovat dozorčí komisi (§ 8a), schvalovat její kontrolní řád (§ 8a odst. 7) a stanovit výši odměn členů dozorčí komise (§ 8b odst. 4),“

„§ 8a

Dozorčí komise

(1) Dozorčí komise je poradním orgánem Rady ve věcech kontroly hospodaření České televize. Jejím úkolem je sledovat, zda jsou finanční zdroje a majetek České televize účelně a hospodárně využívány podle schváleného rozpočtu České televize v souladu s právními předpisy a s požadavky práva Evropských společenství.⁶⁾ Dozorčí komise je povinna upozorňovat Radu na zjištěné nedostatky a předkládat jí návrhy na jejich odstranění.

(2) Dozorčí komise má 5 členů, kteří jsou voleni a odvoláváni Radou z občanů České republiky s odbornými předpoklady pro výkon funkce člena dozorčí komise.

*(3) Členové dozorčí komise jsou voleni na funkční období 4 let, a to i opětovně, ne však na více než 4 po sobě jdoucí funkční období. Pro zvolení do funkce člena dozorčí komise a pro výkon této funkce platí předpoklady stanovené v § 4 odst. 3 a § 5 obdobně. **Pro zánik funkce člena dozorčí komise platí přiměřeně § 6 odst. 1 a 2.***

(4) Dozorčí komise ze svých členů volí a odvolává svého předsedu a místopředsedu, který zastupuje předsedu včetně řízení schůzí dozorčí komise. Dozorčí komise rovněž přijímá svůj jednací řád.

(5) Dozorčí komise se schází vždy, požádají-li o to písemně alespoň 2 z jejích členů, nejméně však jednou v každém kalendářním měsíci. Jednání dozorčí komise jsou neveřejná a předsedající je povinen pořádit z každého jednání zápis.

(6) Dozorčí komise je způsobilá se usnášet za přítomnosti předsedy nebo místopředsedy a alespoň 2 dalších členů; usnesení přijímá většinou hlasů přítomných členů, v případě rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedajícího.

(7) Členové dozorčí komise mohou s vědomím generálního ředitele nahlížet do všech účetních dokladů, účetních záznamů⁷⁾ a dalších písemností České televize, které mají vypovídací schopnost o zjišťovaných a souvisejících skutečnostech, a o těchto skutečnostech požadovat ústní nebo písemné informace od příslušných zaměstnanců České televize. Zaměstnanci České televize jsou povinni poskytnout členům dozorčí komise kopie vyžádaných písemností, účetních dokladů nebo účetních záznamů České televize, jakož i požadované informace. Podmínky a způsob provádění kontrol stanoví kontrolní řád dozorčí komise, který schvaluje Rada.

(8) O skutečnostech zjištěných při výkonu funkce jsou členové dozorčí komise povinni zachovávat mlčenlivost, pokud nebyli této povinnosti zproštěni předsedou Rady. Povinnost mlčenlivosti trvá i po ukončení výkonu funkce v dozorčí komisi.

(9) Dozorčí komise podává Radě písemnou zprávu o své činnosti za každé kalendářní čtvrtletí vždy do desátého dne druhé měsíce po skončení čtvrtletí. Jako podklad pro Výroční zprávu o hospodaření České televize je dozorčí komise povinna předat Radě svůj rozbor hospodaření České televize vždy do 30. června bezprostředně následujícího kalendářního roku. “

„§ 6

(1) Členství v Radě zaniká:

a) uplynutím funkčního období,

b) dnem bezprostředně následujícím po dni doručení písemně učiněného vzdání se funkce předsedovi Poslanecké sněmovny,

c) odvoláním z funkce,

d) dnem, kdy člen Rady přestal splňovat předpoklady pro zvolení do funkce člena Rady stanovené v § 4 odst. 3,

e) úmrtím.

(2) Poslanecká sněmovna člena Rady z funkce odvolá

a) přestal-li splňovat předpoklady pro výkon funkce člena Rady stanovené v § 5,

b) narušil-li závažným způsobem důstojnost funkce člena Rady nebo dopustil-li se takového jednání, které zpochybňuje jeho nezávislost nebo nestrannost při výkonu funkce člena Rady,

c) nezúčastňuje-li se po dobu více než 3 měsíců schůzí Rady.

(3) Poslanecká sněmovna může Radu odvolat, neplní-li Rada opakovaně své povinnosti stanovené tímto zákonem, nebo pokud Poslanecká sněmovna dvakrát po sobě neschválí Výroční zprávu o činnosti České televize nebo Výroční zprávu o hospodaření České televize. “

Z výše uvedených ustanovení zákona o České televizi vyplývá, že dozorčí komise je poradním orgánem Rady ČT ve věcech kontroly hospodaření České televize. Dozorčí komise

má 5 členů, kteří jsou voleni na funkční období 4 let, a to i opětovně, ne však na více než 4 po sobě jdoucí funkční období. **Přestože jde o poradní orgán Rady ČT, Rada ČT se nemůže rozhodnout libovolně o odvolání celé dozorčí komise nebo jejích jednotlivých členů. Zákon hovoří naprosto striktně, že členství v dozorčí komisi může zaniknout je na základě důvodů uvedených v zákoně,** což tento zákon vyjadřuje tak, že se na zánik funkce člena dozorčí komise použije přiměřeně § 6 odst. 1 a 2. Toto ustanovení uvádí případy, kdy může zaniknout funkce člena Rady ČT, takže na zánik funkce člena dozorčí komise se použijí přiměřeně tytéž důvody.

Konkrétně tedy na základě zákona o České televizi jsou zákonnými důvody zániku funkce člena dozorčí komise tyto důvody:

- uplynutí funkčního období,
- vzdání se funkce předsedovi Rady ČT,
- odvolání z funkce ze zákonných důvodů uvedených v § 6 odst. 2, což je:
  - a) ztráta předpokladů pro výkon funkce člena dozorčí komise,
  - b) narušil-li člen dozorčí komise závažným způsobem důstojnost funkce člena dozorčí komise nebo dopustil-li se takového jednání, které zpochybňuje jeho nezávislost nebo nestrannost při výkonu funkce člena dozorčí komise,
  - c) nezúčastňuje-li se člen dozorčí komise po dobu více než 3 měsíců schůzí dozorčí komise,
- člen dozorčí komise přestal splňovat předpoklady pro zvolení do funkce,
- úmrtí.

Zákon zároveň nezná vůbec možnost odvolání dozorčí komise jako celku, na rozdíl od možnosti odvolání Rady ČT, která může být odvolána, pokud Rada opakovaně neplní své povinnosti stanovené zákonem o České televizi, nebo pokud Poslanecká sněmovna dvakrát po sobě neschválí Výroční zprávu o činnosti České televize nebo Výroční zprávu o hospodaření České televize. Radu ČT může tedy odvolat ze zákonných důvodů Poslanecká sněmovna. Ustanovení zákona o České televizi vůbec neuvádějí možnost, aby Rada ČT odvolala dozorčí komisi jako celek. V tomto případě se domnívám, že je namístě aplikovat princip veřejného práva, tedy co není dovoleno je zakázáno, na rozdíl od principu soukromého práva (které platí pro soukromé fyzické či právnické osoby), kde platí, co není zakázáno je dovoleno.

Objevují se argumenty, že není logické, aby Rada ČT nemohla odvolat dozorčí komisi, která je jejím poradním orgánem, například z důvodů nekvalitní práce či nespokojenosti členů Rady ČT s podklady, které jim dozorčí komise předkládá. V jiných případech skutečně může příslušná instituce odvolat členy svého poradního orgánu. Nicméně kdyby to zákon předpokládal u dozorčí komise, pak by v zákoně nebylo ustanovení, které výrazně omezuje odvolatelnost jednotlivých členů dozorčí komise a zákon by pouze uváděl, že Rada ČT volí a odvolává jako svůj poradní orgán dozorčí komisi, a neomezoval by odvolatelnosti členů dozorčí komise. Pokud bychom připustili jako možné odvolání celé dozorčí komise, pak by to obcházel smysl ustanovení zákona o ztížené odvolatelnosti jednotlivých členů dozorčí komise, jehož důsledkem je větší nezávislost dozorčí komise při posuzování otázek týkajících se kontroly hospodaření České televize. To zřejmě bylo důvodem takovéto zákonné konstrukce. Jiná konstrukce samozřejmě je možná, ale vyžadovala by změnu zákona. Dokud ke změně

zákona nedojde, je nepochybné, že by Rada ČT jako kterýkoli jiný orgán měl dodržovat právní předpisy, včetně zákona o České televizi, přičemž za plnění povinností stanovených v zákoně České televize je Rada ČT odpovědná Poslanecké sněmovně a ta ji za opakované neplnění zákonných povinností může odvolat. Zároveň by Rada ČT měla jednat s péčí řádného hospodáře a jednat tak, aby v důsledku jejích rozhodnutí nedošlo ke způsobení škody České televizi.

Kromě absence zákonných důvodů pro odvolání dozorčí komise jednání Rady ČT z 11. 11. 2020 trpí dalšími vadami. Podle zvukového záznamu sice před zahájením bodu o odvolání komise zazněly výhrady vůči kvalitě práce dozorčí komise a podle sdělení některých členů komise v médiích byla tato nespokojenost dlouhodobá. Po přednesení návrhu na odvolání dozorčí komise však návrh nebyl řádně zdůvodněn s uvedením zákonných důvodů, nebyla otevřena rozprava a ihned bylo zahájeno hlasování. Zároveň během jednání Rady ČT dle zvukového záznamu opakovaně zaznívalo, že se o celé záležitosti jednalo na neoficiálním jednání dopoledne. **Takové jednání Rady ČT je ale netransparentní a jde proti smyslu základních ustanovení zákona o České televizi, kdy Rada ČT je orgánem, jímž se uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu činnosti České televize.** Právě proto jsou jednání Rady veřejná a na webových stránkách České televize jsou dostupné zvukové záznamy a zápisy z jednání Rady. **Pokud jsou však rozhodnutí Rady ČT připravována na neveřejných jednání, kde se vše předjednává a domlouvá, pak před veřejností není jednání Rady ČT transparentní a Rada ČT tak selhává ve své roli zástupce veřejnosti.**

K otázce, zda mohla Rada ČT jednat prostřednictvím internetu, zákon tuto distanční formu rozhodování nijak neupravuje a ani nenařizuje, že zasedání Rady musí být v jedné místnosti. Podstatné je, že rozhodování Rady ČT se děje hlasováním v jednom okamžiku a je možné zjistit jednoznačně, jaké je rozhodnutí Rady zjištěné spočítáním hlasů pro, proti, zdržel se. Argumenty, že takové hlasování je hlasováním per rollam a není přípustné, nemají oporu v zákoně. Nelze tedy zpochybňovat rozhodnutí Rady ČT o odvolání dozorčí komise tím, že někteří členové Rady hlasovali distančně prostřednictvím počítače.

K otázce, jaké jsou možné sankce za jednání Rady ČT, které nesplňuje podmínky zákona o České televizi, pak je možné použít ustanovení § 6 odst. 3 zákona o České televizi, který uvádí, že *„Poslanecká sněmovna může Radu odvolat, neplní-li Rada opakovaně své povinnosti stanovené tímto zákonem, nebo pokud Poslanecká sněmovna dvakrát po sobě neschválí Výroční zprávu o činnosti České televize nebo Výroční zprávu o hospodaření České televize.“*

Z uvedeného vyplývá, že za jedno porušení ustanovení zákona o České televizi není možné Radu ČT odvolat. To by bylo možné, kdyby Rada prokazatelně a opakovaně neplnila povinnosti stanovené zákonem o České televizi nebo tento zákon opakovaně porušovala. Pokud jde o členy odvolané dozorčí komise, těm zákon o České televizi přímo nedává žádnou možnost obrany proti nezákonnému odvolání. Jedinou možností je žaloba u soudu podle jiných právních předpisů, přičemž mohou v případě úspěchu ve věci dosáhnout přiznání náhrady škody za ušlou odměnu za dobu, kdy jim mělo trvat funkční období, které skončilo v důsledku nezákonného odvolání. Tuto škodu by zřejmě musela v případě, že by členové dozorčí komise uspěli s žalobou u soudu, uhradit Česká televize a odpovědnost za vznik škody by ležela na členech Rady ČT, kteří o nezákonném odvolání rozhodli.

Nad rámec tohoto právního rozboru je vhodné upozornit na to, že celá řada ustanovení zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi, ale také zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu, jsou nevyhovující a neposkytují dostatečnou nezávislost veřejnoprávním médiím tak, aby mohla plnit své úkoly stanovené zákonem. Proto problémy, které se aktuálně objevují v souvislosti s jednáním Rady ČT, by měly být vyhodnoceny a mělo by se přistoupit k zásadní novelizaci uvedených zákonů, aby média veřejné služby mohla plnit své poslání pro veřejnost.

18.11.2020

JUDr. Hana Kordová Marvanová

advokátka a předkladatelka zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi, a zákona č. 484/1991 Sb., o Českém rozhlasu